

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՅՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ 31րդ տարեշրջանի (1915 օգոստոս-1916 յուլիս) բաժնորգադրին է 20 ֆրանկ. Թիւրքիայի և Պարսկաստանի համար 10 ֆրանկ, ԿԱՆԻՍԿ: Ամսական բաժնորգադրին է 2 ֆրանկ. Թիւրքիայի և Պարսկաստանի համար 1 ֆրանկ. Կամակ կամ դրամ զրկելու այս հասցեով.

M. PORTOUKALIAN
Directeur du journal Armenia
MARSEILLE (France)

ԼԱ ՏԱՐԻ
ԹԻՒ ՅԻ

1916 ԱՊՐԻԼ 12 ԴՆ.
(2. S. 1916 Մարտ 31)

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերագրանքներ չհրատարակուած ձեռագիրները: Ծանուցումներ կրնաւ նուիրել հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Ծանուցման 1 միջակ գիրը 1 ամսոյիմ կարծէ. 1 զիտագիրը 2 ամսոյիմ: Les annonces en français et en arménien sont reçues au bureau de la Rédaction: Place Alexandre-Labadie, 17

ԲՈՎԱՆ ԴԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նուիրական Միութիւն. — Տ. Տումէրկի բանաստեղծեան հանդէսը կրննայ լի մէջ. — Հայանպաստ մեծ ցոյց փառիզի մէջ. — Հայերը Թիւրքիայի մէջ. — Առաջարկ մը Մարտէյի Հայերուն. — Ռուս զօրաւորակը Թիւրքախաչապետանի մէջ. — Տրապիզոն. — Ռուսերի դերը Արեւելքի մէջ. — Գերման բարձրագոյնութիւն. — Թիւրքական լուրեր. — Թիւրքիան զգացած է արդեօք խաղաղութեան պէտքը. — Պատերազմական լուրեր. — Զանազան լուրեր. — Ռազմայ. — Ծանուցումներ:

ՆՈՒՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

«Union sacrée» ազդակեց 20 ա. միտ տուալ Ֆրանսիան ու իր ցաք ու ցրիւ եկած, բաժան. բաժան զուակները խմբուեցան իր փառապանծ դրօշին ներքի հասարակաց մահա. ցու թշնամիին դէմ իրենց բազուկներու անխղիւղ եղբայրութիւնը ուխտելու: Իրենց ուխտը ահաւոր եղաւ թշնամիին համար, Մառնէն սկսած մինչև Վէրմէն:

«Նուիրական Միութիւն» որոտաց 18 ամիս առաջ Հայաստանն ալ չորս հովերուն տարտնչած իր զաւակներուն ու պահ մը վտարանդի ձագուկները ամփոփուած իր ողիթ թեքերուն տակ, իրար ձեռք սեղմեցին, երդուըննարով միահողի կուրծք տալ սպանոյից թշնամիին. բայց աւանդ, պահիկ մը միայն, ապա, խենդ հալէ մը խելայեղ դարձած կարծես, խրտչեցան բոլորը, իրենց մագիլները իրար ցոյց տալով:

Ու եղաւ անխուսափելին. թշնամին ուրախացաւ, զօրացաւ և իր կատաղութիւնը թափ տուաւ անպաշտպան հայրենիքի զլիւտին:

Նուիրական Միութիւն ճշեց դարձաւ Հայաստանը. բայց ի զուր. իր զուակները թողած թշնամին, իրար դէմ լարեցին իրենց աղեղները, հատուածներ կաղմելով. ու եղբայրական մենամարտը կը շարունակուի տակաւին, դադարելու ոչ մէկ յոյս ներշնչելով:

ՄԻՆԷ ԵՐԸ ՍԱԿԱՅՆ...

Մինչև ԵՐԸ հոս կիրքերը պիտի եռան իրար դէմ. միևնոյն դուրծին, միևնոյն նպատակին շուրջ անտեղի զարտուղութիւններ, վայրենական ա. տեղութեան որոմներ պիտի ցանեն. ՍԻ հերիք է... Հայաստան արհա. քամ կը հեղա, կը աքայ ու մենք իրար դէմ կուռելով՝ հայրենասիրութիւն է այս կըսենք:

Այժմ, հազար ամօթ. տկար ազգ. մըն էինք արդէն և կը ջլատուինք տակաւին, իսկ թշնամին կը շարունակէ ջախջախել:

Ո՛ր պիտի տանի մեզ այս ճա. նապարհը. սկսած ենք մօտենալ անգուռիին. թշնամին անկարող պիտի մնայ, բայց մենք զմեզ պիտի դը. բենք. որքան աւելի ամօթաւ հար և զլիւրկոր պիտի դառնար թշնամին եթէ միահամուռ մեր ուսերը դէմ տայինք հայրենիքի զլիւտն փլնող վտանգին. հորազատներու պաշտելի գուռը մը միայն միաց հաւատարիմ իր սրբազան հայրենիքին և կը շարունակէ մաքառիլ անվհատ:

Իսկ մենք կը սիրենք դաւաթ մը ջուրի մէջ փոթորիկ յարուցանել, նոր նոր խմբակցութիւններ — իբր թէ եղածները չբաւէին — կը բուսնին դէս ու գէն իրար ընկճելու հա. մար և հայրենոգութեան դուրծ կանուս. նեն այս:

Արդեօք ատունց մէջ հայրենասիրութիւնը նպատակ մը չէ, այլ լոկ միջոց մը՝ խմբաւորութեանց կամ անհատներու անունը պահելու հա. մար: Իբրև Հայ կարելի չէ փառաւոր դուրծ մը կատարել. պէտք է պատ. կանիլ այսինչին կամ այնինչին... կամ հետեւիլ. Ողորմելի՛ ազգասիրութիւն, Հայ ազգին մէջ նոր ազգութիւններ կուզենք ստեղծել կար. ձես:

Ջղայնեցնող է պատկերը. բա. նակները կազմ և պատրաստ իրար դէմ անցած, յարմար վայրկեանին կոպտեն յարձակելու համար, բայց ոչ արտաքին բուն թշնամին դէմ:

մարդ կը ստորուի ենթադրել թէ մեր մէջ վրէժխնդրութեան ողին թշնամիին դէմ այնքան զօրուոր չէ որքան եղբոր դէմ: Ահա մեր քա. զաքցիական առաքինութիւնը տակէ անդին չանցնիր տակաւին: Արդեօք զի թական զօրութիւն մը պէտք է, մեր միջև բացուած խրամները լե. ցընելու համար. պարապը ստակալի է և միշտ կը լայննայ ու կը խորա. նայ տակաւ, փոխանակ նեղնալու:

Հայաստանի անըմրոնելի չարչա. րանքը ոչ մէկ բարերար ազդեցու. թիւն ունեցաւ և հայրենասպան կոիւի անփառունակ հերոսները կը շարունակեն յամառիլ տակաւին ի. բենց պատնէշներուն վրայ:

Խեղճ հայրենիք. եթէ գիտնայիր թէ քու փրկութեանդ անունով քու գերեզմանդ կը փորեն սողին անար. ժան որդիներդ մինչ դու կը շարունակես «Նուիրական Միութիւն» ճշալ խեղդամահ... Բայց ո՛վ է լողը. ակունքները խցուած են ընդ միշտ չբացուելու համար մինչև որ ամէն ինչ լրանայ և անփոխարինելի պա. րապութիւնը մեր առջև պատկերա. նայ:

Այս կացութեան վրայ փոքրիկ անդրադարձումս իսկ զլիւր պտոյտ կուտայ մարդուն: Ո՛ր փնտռել դար. մանը, Ո՛ր գտնել իրենց անձը մէկգի ձգող, Հայաստանի անունին համար իրենց անունը պահ մը ջըն. ջող հայեր, Թիւր շատ ցանցաւ է մինչ պահանջը այնքան մեծ:

Յուսանք տակաւին որ «Նուիրա. կան Միութիւն» ազդակը արձա. գանդ կը գտնէ մեր մէջ, մեր՝ որ յաճախ պարծենցած ենք ֆրանսա. կան մշակոյթին հետեւողները ըլլա. նիւ: Այդ մշակոյթի ամենէն իրական արժէքը Ֆրանսա ցոյց տուաւ ներ. կայ պատերազմին մէջ, իսկ մենք ա. մենէն ձախաւեր և չպարուած հե. տեւորները ըլլան իսկ ապացուցինք:

Որքան լայն է պարապը. որքան սահմակեցնող՝ Հայաստանի կացու. թիւնը և սակայն որքան աւելի ցնո. րեցնող է մեր հիւրերը:

Նուիրական Միութիւն... երես ունինք տակաւին համբերելու քա. րացած:

Թ. ԵՂԻՇԷ

Տ. ՏՈՒՄԵՐԿԻ ԲԱՆԱԽՈՍՏՈՒԹԻԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կրննայլը (Grenoble-Isère) հրատա. րակուող «Le Petit Dauphinois» օրաթեր. թի մարտ 22ի թուին մէջ կը կարդանք հետեւեալը, «Ի պատիւ հայ ժողով իղին» վերնագրին տակ:

Երէկ մամը 7 1/2էն ի վեր տե. նաւընտիր բազմութիւն մը կը խռ. նուէր մեր քաղաքապետական թառ. րանի գոնիքին առջև, դալ յսկու և ծափահարելու համար երկու ար. լեստողէաներ, իւրաքանչիւրը իր տեսակին մէջ. Տիար Լամիլ Տումէրկ՝ ֆաղիւղէին նախորդ կարգերէցը, Թուրուլի Համալարանի պատուա. կալ պատախօտը և օրիորդ Յաբայիան՝ հայ մեծարելի երգչուհին:

Երբ վարագոյրը բացուեցաւ, սը. րահը լեցուած էր արդէն և բազ. մաթիւ ու ձ մնացողներ ամենափոքր տեղ մ'անգամ չկրցան գտնել:

Բեմին վրայ բազմած էին կրը. նօպլի ճեմարանին (Académie) վա. բիշ Տ. Բըթի. Տիւթայիս որ խիստ ծափահարուած համառօտ ճառախօ. սութեամբ մը յիշեց այն նպատակը որին կառավարէր հասնիլ կրընօ. պլըի ֆաղիւղէն և այն հաստատ խոստումը որ առած էր այլևս չըն. դուռնելու համար «կարգ մը օտարա. կաններ» որոնք լրտեսելու համար եկած էին մեր երկիրը. Տ. Գոլէ՝ ֆա. զիւղէի կարգերէցը և Տ. Կալէն՝ ճեմարանի վերահսկիչը: Միւրան գե. ուստի աղջիկներ լամբող մեղ. ուսգունդ մը, վարժապետանո. ցի աշակերտուհիներ, կը դրա. լէին գրէթէ ամբողջ բեմը: Ասանք էին որ նախ և առաջ հայրենասի. րական մեծ զգացումով մը երգեցին մեր ազգային երգը, «Հա Մարտէյ. յէջ»ը, որ լուսեցաւ յատկապէս, աը. պաւորիչ լուծեան մը մէջ: Յետոյ զմայլելի նուագաւորութիւն մը եղաւ Մոցարդի երաժշտութեան և վեր. շապէս շատ հին երգ մը, գուցէ քիչ մը շատ մոտցուած, առնուած կրէ.

դիւրի «Կիլլով Թէլլ» թատրանուա-
դէն, Բոյանտի երգը որ յօրինուած
է 1791ին:

Վարպետը կիլնէ գրէթէ անմի-
ջապէս վերաբարձրանալու համար.
չառ որոշ մեծ քարտէս մը տեղա-
ւորուած է զարգանկարներէ մէջ,
ան զիւրուիմին կուտայ հետեւեւու
Հայերի ընթացքին իրենց աքսորի
տխուր ճանապարհին վրայ, ճանա-
պարհ որ Տ. Էմիլ Տումէրկ մեզ կը
նկարագրէ ամենաքանդելի պերճա-
խօսութեամբ մը: Եւ պէտք էր տես-
նել թէ ցառուի ինչպիսի գագաթու-
մով մը բոլոր հանդիսականները մը-
տիկ կընէին տառնախօսի ցնցող
խօսքերը որ մեր առաջ կը գծէր
կոտորածի և բնաջնջման ամենաա-
հաւոր տեսարանները որոնցմով այն-
քան տխրահուշակ եղած են Թիւր-
քերը: Տ. Տումէրկ մի քանի յան-
դիմանութիւններ ուղղելով ցոյց կու-
տայ մեզ այսպիսի գործողութեան
մը հանդէպ քաղաքակիրթ ժողո-
վուրդների վերաբերմամբ: «Մենք
ոչինչ ըրած ենք, կըսէ, մեր Հայ եղ-
բայրներին համար»:

Բարբարոսական տարբերները ա-
տենախօսին նմանութիւն մը ընել
կուտան Երիտասարդ Թիւրքերի
գործադրած անգթութիւններին և
իրենց բարեկամ և դաշնակից Գեր-
մանիայի, Աւստրիահունգարիայի և
Պոլկարիայի գործածներին միջև,
թէ և ասանք ալ, իբր թէ քաղաքա-
կիրթ ժողովուրդներ, 1915 թուա-
կանի տրիւնահեղ և յուստ նշանաւոր
հայկական կոտորածներէ դրդիչներն
ու գրգռիչներն են:

Այս սքանչելի բանաստեղծութիւնը
չառ յաճախ ընդմիջուեցաւ ջերմ
ժափահարութիւններով և տկներե-
էր թէ Տ. Տումէրկի յայտնած դա-
շտնորդ ամենքէն ընդունուած էր,
զաղափար որ կը թրթռայ ամէն
համարիտ հայրենասէրի սրտին մէջ:

Տ. Տումէրկ կը վերջացնէ իր խօս-
քը, շնորհաստեղծով այն ժողովուրդ-
ները որոնք գիւցաղների կարգը
գառուած են, Պէլժիգ, Սերպիա և
Մոնթենէգրո, և ուրախութեամբ կը
հաստատեն որ այդ բոլոր ազգերի
ներկայացուցիչները եկած են փո-
խազրկ իրենց կառավարութիւնը
մեր հողի վրայ, ցոյց տալով այս-
պէս իրենց խոր համակրանքը Ֆրան-
սային:

Այս վերջին խօսքերը ծափահա-
րութիւններէ ուղիւնին մէջ կը նը-
ւաղին:

Բայց ահա այսքան լաւ սկսուած
յայտագրի մը ամենէն գրաւիչ մա-
սը Օրիորդ Բարայեան, շնայելով
իր հիւանդութեան, տակաջ իր յոգ-
նութեան և պարտք համարեց լու-
ցնել մեզ իր հայրենիքի մի քանի
երգեր, իր մայրենի բարբառով:
Չմայանքով կը լսէ մարդ զինքը.
թէ սքանչելի մեղեդիներ և թէ
ժողովրդական եղանակներ կամ հայ-
կական ցայգանուղներ:

Մարդ չձանձրանար երբէք, այն

բանաստեղծութիւնն յետոյ, այս զմայելի
ձայնն ալ միշտ լսելէ, որ տալաւորի
բան մ'ունի իր մէջ: Օր. Բարայեան
ինք ևս աքսորական մ'է որ իր ազ-
գակիցներէն և բարեկամներէն շա-
տեր թողած է այնքան ոճիրներով
արիւնոտած այն սրբազան երկրին
մէջ: Իր ամէն մէկ մեղեդին ծափահա-
րութիւնների տարափով մը կը վեր-
ջանար:

Հիանալի ծաղկեփունջ մը, զրկը-
ւած երկու երիտասարդ հայ ուսա-
նողներէ, կը ներկայացուի Տ. Բը-
թի Տիւրքիսէն որ կը հրաւիրէ այդ
երկու երիտասարդ հայրենակիցնե-
րը դալ և իրենք անձամբ նուիրել
այդ ծաղիկները:

Այսքան զգեցելի երեկոյթ մը
վերջացնելու տունն, օրիորդական
վարժապետանոցի աշակերտների
խումբը մեծ յաջողութեամբ երգեց
Դրուայէն տը Պէրլիսի քայլերգը և
«Մեր նախնիքների անմահ փառքը»
որ Կոնոնի Ֆրանսի օրհնաւն աւ-
նուած է:

Միևնոյն ժամանակ հանգանակու-
թիւն մը կատարուեցաւ որ էր ի
նպատարի վերջին հայկական յանձնա-
ժողովին ինչպէս նաև տակէ դատ՝ զե-
ղարհատական կերպով նկարագրա-
ւած յայտադրիների վաճառումէն
գոյոյցածը:

Չմոռանաք ըսել որ այս հանդէսի
հասոյթը պիտի բաժնուի պատե-
րազմի որբերի գարոյցի գանձին և
պատերազմական տեղային ուրիշ
հանգանակութեան գործերի միջև:

ՀԱՅԱՆՊԱՍՏ ՄԵՐ ՅՈՅՑ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ինչպէս հրատարակած էինք, այդ-
րից Գի կիրակի կէսօրէն յետոյ Սու-
պանի համալսարանի հրատարակա-
խօսութեան սրահին մէջ Ֆրանսոսի
Երեսփոխանական ժողովի նախագահ
Տ. Տէշանէլի նախագահութեամբ
մեծ ցոյց մ'եղած է ի պատիւ Հայ
ազգին: Խօսած են ինքը Տ. Տէշա-
նէլ, կրթական նախարար Տ. Բէն-
լըվէ և աշխարհահռչակ գրագէտ Տ.
Անադոլ Ֆրանս:

Փարիզէն մեր թղթակցէն ստա-
ցած ենք հետեւեւ հեռագիրը եր-
կուշաբթի օր:

Գեղեցիկ եւ պատկառելի հանդէս ի
պատիւ Հայաստանի: Հանրապետութեան
Նախագահն իր ներկայացուցիչ զրկած էր.
ներկայ կը գտնուէին 3.000 անձեր, որոնց
մէջ կային դեսպաններ, ճեղքակուտակա-
ներ, երեսփոխաններ, ակադեմիականներ.
նկարագրութիւնն ու հաւերը կը զրկուէին
մեզ:

ՀԱՄԱՐԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Մարտէլի կիրակի երեկոյեան և
երկուշաբթի առաւօտեան օրաթեր-
թերը Հայերին համակրութեան այս
ցոյցի առթով փարիզէն իրենց թղթ-
թակիցներէ երկար հեռագիրներով
տեղեկութիւններ առաջած էին որոնց-
մէ կիմոցուի որ եղած առեւտրա-
սութիւնները բուն ծափահարու-

թիւններով ընդունուել են և ներ-
կայ անձնաւորութիւններին մէջ կան
եղեր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգ-
ների դեսպանը Տ. Շարբ, Ճափոնի
դեսպան Տ. Մացուի, Սերպիայի դես-
պան Տ. վէսնիչ, փորթուկալի դես-
պան Տ. Շակաս, Պրէզիլի դեսպան
Տ. Թրաֆալհաս, Ալգաւցի հռչակաւոր
վէզէրէ արքայն և այլն և այլն:

Փարիզի մի քանի օրաթերթեր,
որոնց մէջ և Temps (Դան), կիրակի
օրուան թուի իրենց առաջնորդող
յօդուածը նուիրած են Հայաստանին:

Ամէն Հայի համար հետաքրքրա-
շարժ աւ ոգևորիչ եղող այս ցոյցեր
մանրամաս տեղեկութիւններն ու ճա-
ռերը որ մեր թղթակից զրկած է
փարիզէն, կը հրատարակուին Ար-
մէնիայի առաջիկայ թուին մէջ:

ՀԱՅԵՐԸ ԹԻԻՐԵՒԱԻ ՄԷՋ

Կպօքէն վերջերս Թիֆլիսի դեա-
ցած պարսկահպատակ Հայ մը պատ-
մեր է այնտեղ թէ Ռ. Ջարդարեան,
խոժափ, Ալեքսանի և այլ ընկերներ
իրենց աքսորավայրէ Կպօքիս փո-
խազրուել են եղեր, պատերազմա-
կան տեսանիւն առջև դառուելու հա-
մար: Չենք կարող ըսել թէ ո՞ր առ-
տին ճիշդ է այդ լուր որովհետեւ
այս միջոցին հակասական զրոյցներ
ալ անպակաս են:

— Սալոնիկէն ապրիլ 5ին տրուած
հեռագիր մը կիմացնէ որ Կպօքէն
առնուած տեղեկութիւններին հա-
մեմատ, Հայ Յեղափոխական կոմիտէին
մասնակցիւ տարաստանութեամբ 4
Հայեր կախուեցան Սալոնի Պալա-
զիսի հրապարակին վրայ: Հեռագի-
րը կիմացնէ որ ատոնց հետ մէկտեղ
թիւրք ոստիկանութեան պաշտօնեայ
մ'ալ կախուած է, ամբաստանուե-
լով թէ դաշնակից տէրութիւններին
ի նպատակ տեսնութիւն կընէ եղեր:

— Խորին ցասով իմացանք երի-
տասարդ ծանօթ գրագէտ և ուսու-
ցիչ Տիգրան Չէօկիւրեանի աքսոր-
ւած լինելը փոքր Սալոնի ներքին
գաւառները: Իր յանցանքն ուրիշ
բան չէ եղած, այլ իր Հայ ծնած,
ուսեալ և զարգացած լինելը և բնա-
կանապէս իր ազգը սիրելը, ասանք
մահացու մեղքեր են որ Թիւրքը
չուցեր անպատիւ թողուլ:

Չրոյց կը շրջի նաև թէ Տիգրան
Չէօկիւրեան իր աքսորանքի մէջ
սպաննուած է: Մենք կը դժուարա-
նանք չուտով հաւատալ այդ դուժա-
բեր զրոյցին: Բայց եթէ ստոյգ է,
հարկ կը համարինք մեր խորին
վշտակցութեան զգացումներ հրա-
պարակու յայտնել Մարտէլլայի
Թորոսեան եղբայրներին, որոնք մօ-
րաքեռորդիներն են նահատակուած
Տիգրան Չէօկիւրեանի, ինչպէս և իր
այլ ազգականներին:

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԷ ՄԱՐՄԵՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Միաժամանակ երկուսն Արմէնիայի
35րդ թուին մէջ Տեարց Լիւն Համ-
բարձումեանի առաջարկը փարիզի
Հայերուն՝ յուղիչ շեշտերով և Յ.
Սելեանի խօսած ճառը Տ. Տումէրկի
բանաստեղծութեան հանդէսին մէջ.
երկուքն ալ պանծացուցած էին հայ
կամաւորներու կատարած դերը և
զոհողութիւնները ներկայ աշխար-
հաստան պատերազմներուն մէջ որք
կը մղուին զանազան ճակատներու
վրայ: Տիար Յ. Սելեան պարծանօք
յիշեց ընտրեալ բազմութեան մը
առջև թէ՛ Ֆրանսոսի և թէ՛ Կովկա-
սեան բանակին մէջ կուտայ մեր կա-
մաւորները: Հոն ներկայ եղող Մար-
տէլլայեան Հայերը անշուշտ զոհու-
նակութիւն մը և հպարտութիւն ըզ-
գացին երբ կը յիշուէին հայ կա-
մաւորներու մասնակցութիւնները
երկրին ազգամահատներուն վրայ.
բայց... բաւական է իբր Հայ-հե-
տաքրքրուելով բանաստեղծութիւննե-
րու ունեցողի և ծափահարելու երբ
հայ քաջերու զոհողութիւնները և
մեր եղբայրներուն աւ քոյրերուն ալ
նահատակութիւնները կը լսենք շա-
րունակ:

Տիար Լ. Համբարձումեանի առա-
ջարկը փարիզի Հայերուն ուղղուած՝
կուտայ արտասահմանի Հայերուն
խիզը տրթնցնելու ընդհանուր կեր-
պով: Որչափ որ կը յիշեմ, պատե-
րազմի յայտարարութիւնէն ի վեր
մէկ անգամ միայն Մարտէլլի մէջ
հանդանակութեան ձեռնարկուեցաւ
երկու հայուհիներու կողմէ ի նպատ-
արհեստ կեանքը զոհարեող մեր կա-
մաւորներուն, որ 450 ֆրանքի հա-
մատ արգիւնք մը ունեցաւ, և ան-
ցեալ ձմրան վերջերս Ֆրանսոսի դրօ-
շին տակ կուտայ մեր հայ եղբայր-
ները իրենց քոյրերուն հոգածու-
թեամբ զնուած առարկաները ըն-
դունեցին: Իսկ հանգանակութեան
այդ առաջին շարժումէն յետոյ, ո՛չ
թեղաղրութիւններ եղան և ո՛չ ալ
ուրիշ հայուհիներ գտնուեցան որ
արուած օրինակը շարունակէին:
Կարելի չեղաւ Մարտէլլի մէջ ունե-
նալ հայուհիներու հաւաքումութիւն
մը որ ազգուելով իրենց քոյրերուն
չարչարանքներէն՝ կուտակցութիւն-
ներէ դուրս շարժումներ ունենային
ի նպատակ մեր բազմազգի ցաւերը
ամօքելու ջանքերուն: Ունինք Կով-
կասի փախստականները, երկաթին
ազգամահատներուն վրայ կուտոյ-
ները, ու անօրէն Թուրքի ձեռքով
տեղահան եղած կիները և մանուկ-
ները: ատոնց ամէնուն ի գարման
ինչ եղած է մեր մասնակցութեան
բաժինը: պատերազմին սկիզբէն ի
վեր հաշուելով, 1914 դեկտեմբերին
կազմուած և 7 ամիս շարունակուած
«Կովկասի Հայ կամաւորներուն նը-
պատու կոմիտէի» հանգանակած
զուժարը որ արգիւնքն էր նաև Ալ-
ժէնի և այլուր գտնուող ազգային
ներու կարեւոր նուիրատուութեան,

«Աղբ. Շահագործող» Գանձնաժողովի հանձնարարական թիվ 10-ը որոշում է անցկացնել հարկերի բաժնի մեջ անհատական հարկերի օտարազգիները, և «Հայ Երիտասարդաց Միություն» հանգանակում գումարները ի նպատակ Սրբազան Հայրի պաշտոնական հրահանգները և նպատակ հայ կառավարությանը ամեն քանակա- լին 20.000 ֆրանսիայի չին համարի Ողորմելի արդիւնք այն ճգնաժամին համար որ հայաստան աշխարհը ան- ցընելու վրայ է զարհուրելի աղետ- ներու մէջէն:

Յօդուածադիրը փարիզի Հայերուն ուղղելով իր առաջարկը, կը հարցը- նէր թէ «չի կրնա՞ր ըլլալ որ փա- րիզի Հայերէն մէկ մի ընտանիք մէկ հայ զինուորի կնքամայր (marraine) ըլլայ, կանոնադրաբար գրելով ա- նոր, քաջաբերելով ու միութարեղ զայն, իր հայրենի տունը յիշեցնե- լով անոր, զանի տեղի մօտ պահե- լով իր ծնողացն ու պարագաներուն»:

Սահաակի ճշմարիտ քրիստոնէի պարտաւորութիւնները զորս կատարե- լու պէտք է թերանան, ոչ միայն հայ ընտանիքները, այլ և ֆրանսիայի մէջ հիւրընկալուած այն հայ երիտա- սարդները որոնք ընտանեկան բեռ մը չունենալով վրանին՝ իրենց օրա- կան չափ ու վաստակէն ետ չեն մը- նար. մանաւանդ որ մենք ալ արտա- սահման գտնուող Հայերս պէտք է ապացոյցանենք թէ ճշմարիտ քրիս- տոնեաներ ենք, ինչպէս զօմեաներ յիշած էր մեծ հայապէս Տիար Զէյնա Պրայսը Վսեմ. Պօղոս Նուպար փա- շաի կողմէ տրուած մեծարանքի թէ- յասեղանի մը առեւն, թէ «Հայերը ամէն ժամանակ ճշմարիտ քրիստոնեաներ եղած են»:

Ինչպէս նաեւ Տիար Տու- մէրկ, Օռլէանի արքեպիսկոպոսը և ամերիկացի բանախօսներ նոյնը կրկնած են իրենց խօսածներուն մէջ:

Մարտի 11

Սկզբնական ՏԵՐ ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ

ՌՈՒՍ ԶՕՐԱՐԱՆԱԿԸ ԹԻՒՐԲԱՆԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

(Կովկասի զօրաւանակէն տրուած պաշտօնական հեռագիրներ)

Պետրոգրադ, 5 ապրիլ. — Ապրիլ 2ի կռիւների միջոցին, նորէն գերի բռնե- ցինք երկու դասակ (compagnie *) թիւրք զօրքեր ամբողջովն, որոնք հայկական ռազմաքեմը նոր հասած զօրագնդի մը կը վերաբերէին:

Մուշի եւ Պիժիսի երկրամասին մէջ կը յառաջանային հարաւային արեւմուտքի ուղղութեամբ:

7 ապրիլ. — Վերին Ճորոխի երկրամա- սին մէջ, մերիկները տեղահան ըրին թիւրքերը իրենց ամրացած դիրքերէն եւ յառաջացան դէպի Արեւմուտք, թէեւ սաս- տիկ սպանամանքը եւ ծնուն բռն կար:

Գերազանի հովտին մէջ, Թշնամին յար- ձակեցան ընդարձակ ռազմաճակատի մը վրայ եւ ամէն տեղ յետ մղուեցան:

10 ապրիլ. — Բաբերդի ուղղութեամբ մէջ, մեր զօրքեր թիւրքերը լեռնային Թաւուսներէն արտաքսեցին յետոյ կը յա- ռաջդիմէին յաջորդութեամբ: Հակադարձ-

* Մէկ դասակը (compagnie) կը բաղ- կանայ 250 հոգիէ:

կումներ գործելու համար Թշնամին ըրած բոլոր փորձերը ապարդիւն մնացին եւ մեր հրաձգութիւնը մեծ կորուստներ պատճառեց իրեն:

Մեր յառաջընթացներ յարձակումներ կընեն ձիւնի շատ Թանձր խառով մը ծածկուած դիրքերի վրայ:

Տիարպէքիի ուղղութեամբ մէջ, Թշնա- մին մօտէն ներք ձգեցինք կուսակազմի (2) ձորի երկրամասին մէջ:

Պիժիսի երկրամասին մէջ, Թշնամին ձգեցինք կուսակազմի ձորի երկրամասին մէջ, թիւրքերի մի քանի անգամ կրկնած յարձակումները յետ մղելէ յետոյ:

ՏՐԱՊԻԶՈՆ

Պետրոգրադէն ապրիլ 7ին տըր- ւած պաշտօնական հեռագիր մը կը հաղորդէ որ ծովամերձ երկրամա- սին մէջ Ռուսները անակնկալի բե- րելով թշնամին տեղահան ըրին Գա- րատէրէ գետակի աջ ափի իր գիր- քերէն և քչեցին գետէն անդին:

8 ապրիլ. — Վերջին տեղեկու- թիւններին համաձայն Ռուս զօրքե- րը Սիւրմէնէ քաղաքին մօտ են որ Տրապիզոնէն 25 հազարամէդր հե- ռու է:

ՌՈՒՍԻԱԻ ԳԵՐԸ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Պոքրէշի «Լա Ռուսմանի» լրագի- րը Հայաստանի նկատմամբ գրած է հետեւեալը.

Ռուս զօրաւանակի դիւցազնական ջան- քերին շնորհով կը մեռնի եգիպտոս ար- շաւելու գաղափարը եւ շատ կը վտանգ- ւի Միջագետքի մէջ թիւրքերի կռիւ- նաւե կարգուկանոնը կը վերանայաւոր- ւի Պարսկաստանի մէջ: Իսկ Հայաստանի աշխարհակարծիւնը իր ռազմագիտա- կան ամէն հետեւանքէն ալ աւելի բարձր նշանակութիւն մ'ունի. այսինքն Ռուս զօրաւանակը նորէն համալսել կուզայ իր- րեւ ազատարարը Արեւելքի ճնշուած ժողովուրդներին:

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՐԲԱՐՈՍԱԻԹԻՆ

Գերման ընդժողովայ մը մարտ 30ին Սե- ժովին մէջ թիւրքերի մեղադրութեամբ ընկզմեց «Մէտաժըրի Մարիդիմ» ֆրանսա- կան ընկերութեան փորձիկաւ շոգենաւը որ պատերազմի սկիզբը Օսման գտնուելով այնտեղ մնացած և չէր կրցած Մարտի 11 վերադառնալ: Ս. յ. վիճակին մէջ՝ վերած- ւած էր հիւանդանոց-շոգենաւի որ ոչ զինուած էր, ոչ ալ կոտոր զօրք ունէր իր մէջ, այլ միայն հիւանդներ, հիւան- զապահուհիներ, բժիշկներ և այլն. իր վրայ ալ որոշ նշաններով յայտնուած էր թէ Կարմիր Խաչին կը պատկանի: Կեր- թար Օֆ նաւահանգիստը վերաւորներ և հիւանդներ տանելու: Ֆաթիի հրետանու- նին մօտ գտնուած ատեն, գերման ընդժո- վեայ մը յանկարծ երկու զօրքիլ նետեց «Փորթիկալ» զրայ որ իսկոյն ընկզմե- ցաւ և ընդժողովայն փախաւ Ջրասոյգ: Ռուս զօրքիլանաւ մը որ մօտիկ կը գտնուէր, օգնութեան հասաւ և «Փորթիկալ» մէջ գտնուող 273 հոգիէն 158ը կրցաւ ազա- տել. մնացած 115ը ծովամայն եղած են:

Ռուս կառավարութիւնը պաշտօնական ծանուցագրով մը բողոքեց այս բարբա- րութեան դէմ որովհետեւ Լա Հէի մէջ 1907ին տէրութիւններին միջև մասնաւոր պայմանագրով մը ստորագրուած դաշնա- գիր մը կարգիւն պատերազմի ժամանակ

Կարմիր Խաչի պաշտօնավարութեան վրայ յարձակուած: Բայց ինչ կարելի է յուսա- գերման կառավարութեան որ քուրդի կտոր անուանած է իր ստորագրած դաշնագիրը:

ԹԻՒՐԲԱՆԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Իսկիւտարի կառավարիչ Թէվ- ֆիգ էֆէնտին մահի դատապարտ- ւելով, մարտ 17ի երեքշաբթի օր կախաղան հանուեց և Սղամազի Սուլթան Պալատի հրապարակին վրայ: Ժողովուրդը սարսափահար մնացեր է շարունակ մի քանի օր:

— Լոնտոնի «Դայլի Միլ» թիւրք կիցը Սղամազին հետագրած է ապ- րիլ 3ին թէ անգլիական նաւ մը շարունակ 3 ժամ ուժակոծեց Զմիռ- նի Սլի երկիրոյ ստորոցները և ծո- վեղրեայ մարտիկները: Ամեն ինչ փռչի դարձաւ: Թիւրքերը չպա- տասխանեցին ուժակոծութեան:

— Ռուս զօրքերի արագ յառաջ- խաղացումը պանական երկիւղ պատ- ճառած է փոքր-Սլիաի ժողովուրդ- ներին մէջ: 100.000էն աւելի փա- խըտականներ (մուհաճիր) հասած են Լնկիւրի և 80.000 Գոնիա:

ԹԻՒՐԲԱՆԱՅ ԱԶԱՅԱՄ ԵՒ ՍՐԴԵՐԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏԵՐ

Սիւրի մայրաքաղաք Պէրնէն կը հեռագրեն ապրիլ 9ին.

«Թիւրքիայի արտաքին գործերի նախարարութեան խորհրդական Բե- շառ Հիքմէթ երկու օրէ ի վեր Պէրն եկած է Հոռոմի թիւրքական նախկին գեապան Նապի պէյի հետ որ Օւշիի իտալիթիւրք խաղաղու- թեան դաշնագիրը կնքեց: Բէշառ հեռագրով իմացուց Թիւրքիայի թիւրքաբանական նախկին նախարար Ռիկան էֆէնտին (1) որ Պէրն գա- յիրեն հետ միանայ:

Բալոր այդ թիւրք գիւնադէտ- ներ կարիսր տեսակցութիւններ ու- նեցած են ֆրանսացի պատուիրակի մը և անգլիացի պատուիրակի մը հետ, խաղաղութեան նոր առաջարկ- ներ ներկայացնելու համար:

ՊՍԵՐԱՅԱՄԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կերի թէ վէրտէօնի առջև Գեր- մանների երկարատեւ անյաջողութիւ- նը զրգուած է դաժնաժողովուրդ իշխա- նի կառավարութիւնը: Կիրակի օրէն ի վեր թշնամին սկսած է կատաղի յարձակումներ ընել այնպիսի ուժգին թափով մը որ ասկէ առաջ այնչափ ցոյց չէր տար և որ յուսահատական յամառ կառավարութեան մը նշան կրնայ համարուի:

Այսու ամենայնիւ, այդ կատաղի ջանքերն ալ չկրցան թշնամիին տալ իր փափաքած արդիւնքը: Վէրտէօն անմատչելի կը մնայ քանի որ Գեր-

(1) Ռիկան էֆէնտին սպաննուած լինե- լու լուրը բարեբաղդապէս չէ հաստատ- ւած: Ինչպէս կերի, ժամանակին յաջո- զած էր Կ. Պոլսէն հեռանալով Ժընէվ ա- պատանիլ:

մանները չեն կրնար ֆրանսական զօ- րաբանակը ճեղքելով թափանցել յառաջ. ուղղադիրական տեսակէ- տով շատ նշանակութիւն չունե- ցող մէկ երկու կէտերի երբեմնակի գրաւումը Գերմաններէ՝ փոխառ- թիւն մը չբերեր պատերազմի ընդ- հանուր ընթացքին մէջ, Գաճաճա- ռանգ իշխանը իր նպատակին, վէր- տէօնի հասնելու համար, տալովին թուով զօրքեր կը կորսնցնէ, Գեր- ման զօրքերի զիտկներէ բաւական կը կազմուին վէրտէօնի մօտ և որ- չափ ալ շատ լինին Գերման զօրքե- րը և գան պակասներէ տեղը լե- ցընել, անվերջ կերպով չէ կորիւնի այդպէս շարունակուիլ. կուզայ վեր- ջապէս մի օր որ երկարատեւ անօ- դուտ զոհողութիւններէ յետոյ բը- նականապէս ուժաւորուէր կը պատնայ Գերման զօրաբանակը և այդ ժամա- նակ կը դիւրանան նաեւ գաշակից- ներին Գերմանների վրայ յարձակ- ման զործադրութիւնները:

Առ ոչ մի, կացութիւնը ցոյց կու- տայ որ Գերմանները վէրտէօնի տե- նելու իրենց ծրագրի մէջ յուսա- խառ եղնելու վրայ են և թէ ստոր հետեւեալ ինչ պիտի լինի իրենց համար, մօտիկ ապագայն կը ցոյցնէ այդ:

Մակեդոնիայի ուղղաճակատին վրայ սկսած են յաճախ պատահիլ յառաջադան զօրքերի ընդհանուրներ և Սղամազի ֆրանսական զօրքերը բա- ւական թուով գերիներ բռնած են արդէն Գերման զօրքերէ և սպայներէ: Պուլկարներն ալ մի քանի կէտերի վրայ յուսական սահմանադրեցն ներս մտած են, այնպէս որ Յոյներին մէջ բաւական յուզում պատճառած է ի- րենց չէզոք երկրի հոգեւոր բռնա- բարոյիլը. այդ բռնաբարութեանը զսպելու պաշտօնը ֆրանսական զի- ական զօրքերն են որ կը ստանձնեն:

ՉԱՆԱՅԱՄ ԼՈՒՐԵՐ

Սպանիական կառավարութիւնը բողոքի ծանուցագիր մը տուաւ Գեր- ման կառավարութեան, «Սիւսէքս» շոգենաւի գործիւնահար լինելուն դէմ որով շատ մը սպանահայատաններ ծո- վամայն եղած են: Խղճուածներին մէջ է նաեւ սպանիացի նշանաւոր ե- րաժշտագէտ Տ. Կրանաուս, որի առթով զայրոյթի մեծ ցոյցեր ըրին Սպանիայի երաժիշտները:

— Սոֆիսէն հաղորդուած լուրե- րէն կիւմպուի որ Բատուաուֆի նա- խարարութիւնը իրեն հակադրուիք կուսակցութիւնները տկարացնելու և լռեցնելու համար, զանազան պա- տըրականներով բանտարկել կուտայ անոնց գլխաւորները, ինչպէս Տանէֆը, Կէննատիէֆը և այլն. շատ մը զինու- րական սպայներ ալ իրեն տէրու- թեան գաւազդիւրներ ձերբակալուած և բանտարկուած են:

ՕՐԱՑՈՑՑ

1916 Նախնայ Թուականին

Քրիստոսի (1)

Հին Տոմար	Նոր Տոմար
ՆՈՅՆԵՄԲԵՐ	ՆՈՅՆԵՄԲԵՐ
1 Գ. Արիստիանայ եպիսկոպոսին, 14	1 Գ. Արիստիանայ եպիսկոպոսին, 14
2 Գ. Յովսէփայ քահանային, Այի- 15	2 Գ. Յովսէփայ քահանային, Այի- 15
3 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 16	3 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 16
4 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 17	4 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 17
5 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 18	5 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 18
6 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 19	6 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 19
7 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 20	7 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 20
8 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 21	8 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 21
9 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 22	9 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 22
10 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 23	10 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 23
11 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 24	11 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 24
12 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 25	12 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 25
13 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 26	13 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 26
14 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 27	14 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 27
15 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 28	15 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 28
16 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 29	16 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 29
17 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 30	17 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 30
18 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 1	18 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 1
19 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 2	19 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 2
20 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 3	20 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 3
21 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 4	21 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 4
22 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 5	22 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 5
23 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 6	23 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 6
24 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 7	24 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 7
25 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 8	25 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 8
26 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 9	26 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 9
27 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 10	27 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 10
28 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 11	28 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 11
29 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 12	29 Գ. Սարգիստայ քահանային և Պա- 12

Տարագրութիւն, Պրոֆեսոր և Անդ- րանիկոսի վկայից և Ունեանմայ և այլոց աշակերտաց առաքե- լոյն Պօղոսի:	30 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 13
1 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 14	1 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 14
2 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 15	2 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 15
3 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 16	3 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 16
4 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 17	4 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 17
5 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 18	5 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 18
6 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 19	6 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 19
7 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 20	7 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 20
8 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 21	8 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 21
9 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 22	9 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 22
10 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 23	10 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 23
11 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 24	11 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 24
12 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 25	12 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 25
13 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 26	13 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 26
14 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 27	14 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 27
15 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 28	15 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 28
16 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 29	16 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 29
17 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 30	17 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 30
18 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 1	18 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 1
19 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 2	19 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 2
20 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 3	20 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 3
21 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 4	21 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 4
22 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 5	22 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 5
23 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 6	23 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 6
24 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 7	24 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 7
25 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 8	25 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 8
26 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 9	26 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 9
27 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 10	27 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 10
28 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 11	28 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 11
29 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 12	29 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 12
30 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 13	30 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 13

23 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 13	23 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 13
24 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 14	24 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 14
25 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 15	25 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 15
26 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 16	26 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 16
27 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 17	27 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 17
28 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 18	28 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 18
29 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 19	29 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 19
30 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 20	30 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 20
31 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 21	31 Գ. Ն. Կրիստոսի հայրապետին և Քա- 21

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄԱՐՏԵՅԻ ԿԱՄ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենիայի Բանկային ընդհանուր ընկերությունը համար 1/2 ֆր. բաժնուկներով որպես գի կարենան իրենց հայազգային կեսնակի վրայ տեղեկությունները եւ լուրեր ունենալ իրենց ալ ոգեւորուի Հայաստանի յոյգե- րով եւ յոյսերով եւ իրենց դատողութիւնը զարգացնել Հայ ազգի իսկական վիճա- կին եւ անոր պէտքերին նկատմամբ:

Ֆրանսիական ուսանողները եւ գործա- ւորները, փութացէ՛ք օգտուիլ ձեզ ընծայ- ւած այս դիւրութիւնէն:

Ինչպէս ամէն լրագրողներ, Արմենիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարակե- ու համար. անոնք որ պէտք կունենան Արմենիայի միջոցով մէկի մը գիծով ընելու կամ մի բան յայտարարելու, պատրաստ ենք ընդունիլ իրենց ծանուցումները, ըստ լրա- գրական սովորութեան: Ծանուցումների գինըը նշանակուած են Արմենիայի ճա- կատը, տառի վրայ հաշուելով. 1 երկա- թագրի (զվեցրելով) համար 2 սանդղի և 1 բոլորգրի համար 1 սանդղի: 3 սանդղի գրուելիք ծանուցումի գինն վրայ 0/0ին 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի անգամներ զըր- ւելիք ծանուցումի գինն վրայ 0/0ին 30 զեղչ: Սակարկութիւն չընդունուիր:

ԾԱՆՈԹՈՒ ԳԻՐԻՔԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծախու- կը գտնուին, ի միջի այլոց, և հետեւեալ գիրքերը, որոնց արժեքները նշանակուած են իրենց առջև:

Մարտէյէն գուրս զրկելու ճանապար- հածախքը գնողին վրայ է. ուստի հաշ- ւի դիւրութեան համար կը նշանակենք թէ՛ Մարտէյի մէջ ծախուելու գինըը և թէ՛ փոստով ուրիշ քաղաք զրկուելու գինըը: (Այս վերջինները փակագծի մէջ գրուած- ներն են: Արմէքը կանխիկ շտապ, աւծ գիրք չըրկուիր: Արձանագրուած (re- commandé-registré) ծրարով ստանալ ուղղութիւնը պէտք է 25 սանդղի աւելի զըր- կեն իւրաքանչիւր ծրարի համար որ 2 քի- լօէն աւելի պէտք չէ կշռէ:

Արմենիայի քաղաքային հաշիւները լրագ- ուի. Բ. տպագր. (Վենետիկ) 10 ֆր. և 40- սանդղ. Մարտէյէն գուրս զրկուելու հա- մար ճանապարհածախքով մէկտեղ՝ 10 ֆր. և 80 սանդղ.:

Պոլսեան ուսանողները պատկերազարդ: 1 ֆր. և 30 սանդղ. (1,60):

Սամեմիկ (Հ.Ս. Երեմեան). ողբերգու- Թիւն: 1 ֆր. և 10 (ճ. 1,20):

Նոր Կենդանաբանութիւն և Մարդա- կազմութիւն պատմական և նկարագրական 553 երեսներէ բաղկացած և 450 պատկեր- ներով զարդարուած: Վերջը գրուած այս գրքի մէջ գործածուած ուսումնա- կան բառերի հայերէն և ֆրանսերէն յտն- կը: (Ընտիր գործ մը, ամէնքին ալ հետա- քրքրութեամբ ընթերցանութեան արժանի 2 ֆր. և 50 սանդղ. (3 ֆր.:

Նոր Հանգանակութիւն նկարագրական պատմական. 131 պատկերներով: 2,20 (2,40):

Աշխարհագրութիւն Հ. Գ. Վ. Ստե- փանեանի պատկերազարդ: Գ. տպագր 1,30 (1,60):

Հայ մամուլը 15 տարուան մէջ (1894- 1908): Աշխատասիրեց Հ. Մ. Պատուրեան: (Հայ թերթերէ շտաբի խմբագիրներին և յօդուածագիրներին պատկերները գրուած են սոյն գրքի մէջ: 1,25 (1,50):

Պոլ եւ Վերգիլի (Սիրազեղ սրտաշարժ պատմութիւն մը որ ֆրանսերէնէ թարգ- մանուած է գրեթէ ամէն լեզուի, ինչպէս և հայերէնի թէ՛ գրարար և թէ՛ աշխար- հարար և զանազան անձերէ: Մեղ ծած ծախու գտնուածը Աստուածատուրեան Մանուկ պէյի աշխարհաբար թարգմանածի Գ. տը- պագրութիւնն է, պատկերներով զարդար- ւած: 1 ֆր. և 20 սանդղ. (1,40):

Գործնական Քերականութիւն ֆրանսե- րէն լեզուի Անի ոճով. Դրոյ տպագր. յա- լելուածներով. 1910: Ա. մաս 1 ֆր. և 20 (ճնշորթով. 1 ֆր. և 40 սանդղ.:

Նոյն Բ. մաս 1 ֆր. և 10 սանդղ. (ճ. 1 ֆր. և 20) սանդղ.):

Վարժութիւն գաղղ իսկան լեզուի Հա- մաստ քերականութիւն և ֆրանսերէն ըն- տիր հաստատման իրենց բաղադրով մէկ- տեղ. 1 ֆր. և 15 սանդղ. (ճ. 1 ֆր. և 30 սանդղ.):

Հ. Սիմէոն Երեմեան. ԿԱՅԼԱԿՆԵՐ. (34 վիպակներ, Հ. Ս. Երեմեանի քանաս- տեղծական իրապոյրիչ ոճով գրուած, իր հայերէնափարկան տաք շնչով ոգեւորուած եւ մեծ մասամբ իսկական կեանքէ առն- ւած դէպքերով նկարագրուած): 1,40 (1,70):

SETH. J. M. MESROVP History of the Armenians in India (from the earliest times of the present day, 5 fr. (5. 50)

Մ. ՓՈՐՏՈՒԳԱԼԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

	Ֆր. սանդղ.
Ս. Հայ զինգագնոսի մը Բ. տպագր.	40
Բ. — Է. (Սպասած)	
Ը. Թիւրքիայի Հայերն եւ իրենց զրաջիւղեր (Գրեց Մ. Աւետիսեան)	50
Թ. «Արմենիայի յուշարար (Ա. տարի)	1,40
Ժ. Վրկ.	20
ԺԱ. Թուստ Բոցարիս	20
ԺԲ. Նմանքներ Մ. Փորթուգա- լեանի գրած ոտանաւոր- ներին	15
Ժ. Մի պու կար հայրենասիր (Պուկարիայի Յեղափո- խութեան ծագման պատ- մութիւնը)	1,40
ԺԴ. Մի՛ գաղթիք	20
Մարտէյէն գուրս զրկուելու փոստի ծախ- քը կը վճարուի հրատարակողին:	

ՏՆՕՐԷՆ — ԻՄՔԱԳԻ՝
Մ ՓՈՐՏՈՒԳԱԼԵԱՆ
Մ ԱՐՄԵՆԻԱ

Հայերէն Տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Le Gérant: François CARRIERE.
Marseille. — Imprimerie du Midi

(1) Տեսնել նախորդ ամիսներին համար Արմենիայի 26, 27, 28, 29, 31, 33, և 34 թիւերը: